

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς συνδέονται οι προτάσεις μεταξύ τους (παρατακτική και υποτακτική σύνδεση, ασύνδετο σχήμα)
- Ποια είναι τα είδη των εξαρτημένων προτάσεων

Πρέπει να φανώ γενναίος

Σήμερα στο σπίτι, ρώτησα τη μητέρα μου πού θα πάμε διακοπές. Η μαμά μου με κοίταξε, έκανε μια περιέργη γκριμάτσα, μ' αγκάλιασε, με φίλησε στο κεφάλι και μου είπε πως θα το κουβεντιάσαμε, «όταν ο μπαμπάς θα επιστρέψει, μωρό μου», και να πάω τώρα να παίξω στον κήπο.

Πήγα λοιπόν στον κήπο και περίμενα τον μπαμπά. Μόλις εκείνος έφτασε, έτρεξα στο μέρος του, εκείνος με πήρε στην αγκαλιά του, με πέταξε στον αέρα και τον ρώτησα πού θα πηγαίναμε διακοπές. Ο μπαμπάς μου απότομα έχασε το χαρούμενο ύφος, μ' άφησε κάτω και μου υποσχέθηκε ότι θα το συζητούσαμε μέσα, εκεί που βρήκαμε τη μαμά καθισμένη να μας περιμένει.

— Νομίζω ότι η στιγμή είναι κατάλληλη, είπε ο μπαμπάς.

— Συμφωνώ, απάντησε η μαμά. Το συζητήσαμε πριν από λίγο.

Τότε ο μπαμπάς κάθισε στην πολυθρόνα, μ' έπιασε από τα χέρια και με τράβηξε στα γόνατά του.

— Ο Νικόλας μου είναι ένα μεγάλο και λογικό αγόρι. Έτσι δεν είναι;

— Βεβαίως, βεβαίως! απάντησε η μαμά μου.

Εγώ δε βλέπω με καλό μάτι ποτέ μου τέτοιες κουβέντες, ότι τάχα είμαι ένα μεγάλο αγόρι, γιατί συνήθως, όταν μου το λένε, θέλουν να κάνω πράγματα που δε μου πολυαρέσουν.

— Κι είμαι σίγουρος, είπε ο μπαμπάς, ότι το μεγάλο μου αγόρι θα ήθελε πολύ να πάει διακοπές στη θάλασσα!

— Αχ ναι! είπα. Και θα μείνουμε σε ξενοδοχείο;

— Όχι ακριβώς, είπε ο μπαμπάς και κόμπιασε. Να... νομίζω πως θα κοιμάσαι σε σκηνή.

— Σε μια σκηνή όπως οι Ινδιάνοι; ρώτησα. Τέλεια! Και θα μ' αφήσεις να σε βοηθήσω να στήσω με τη σκηνή; Ν' ανάψουμε φωτιά; Και θα μου μάθεις ψάρεμα για να φέρνω μεγάλα ψάρια στη μαμά; Αχ, αυτό θα ήταν σαν όνειρο!

Ο μπαμπάς σκούπισε το πρόσωπό του με το μαντίλι του, σαν να ζεσταινόταν πολύ, αν και δεν είχε καθόλου ζέστη εκείνη την ώρα, κι ύστερα μου είπε:

— Νικόλα, πρέπει να μιλήσουμε σαν μεγάλοι. Πρέπει να φανείς πολύ γενναίος.

— Και αν φανείς γενναίος και συμπεριφερθείς σαν ένα μεγάλο παιδί, είπε η μαμά, θα σου ετοιμάσω το βράδυ την αγαπημένη σου τούρτα σοκολάτα.

Τότε ο μπαμπάς καθάρισε το λαιμό του με ένα ελαφρό βήξιμο, μ' έπιασε απ' τους ώμους και μου είπε:

Λέξεις... φράσεις... κείμενα

Γλώσσα

— Δε θα έρθουμε μαζί σου στις διακοπές. Θα πας μόνος σου σαν μεγάλος. Η μαμά σου κι εγώ αποφασίσαμε να πας σε μια κατασκήνωση. Θα σου κάνει πολύ καλό, θα είσαι με φίλους της ηλικίας σου και θα το χαρείς πάρα πολύ...

— Σίγουρα, είναι η πρώτη φορά που θα μείνεις μόνος σου, χωρίς εμάς, Νικόλα, αλλά είναι για το καλό σου, είπε η μαμά. Λοιπόν, τι λες, αγόρι μου;

— Απίθανο! φώναξα κι άρχισα να χοροπηδάω στο σαλόνι. Γιατί αλήθεια οι κατασκηνώσεις είναι καταπληκτικές. Κάνεις ένα σωρό φίλους, άπειρες βόλτες, παίζεις παιχνίδια, ανάβεις φωτιές και χορεύεις και τραγουδάς. Ήμουν τόσο χαρούμενος, που αγκάλιασα και φίλησα τον μπαμπά και τη μαμά.

Το βράδυ η τούρτα ήταν πολύ νόστιμη κι έφαγα πολλά κομμάτια, γιατί ο μπαμπάς κι η μαμά ούτε που τ' αγγίξανε. Εκείνο που είναι περίεργο είναι που ο μπαμπάς κι η μαμά με κοιτάζανε με μάτια γουρλωμένα και φαίνονταν κάπως στενοχωρημένοι. Τους καταλαβαίνω, σίγουρα δεν έχουν συνηθίσει να μένουν μόνοι τους στις διακοπές.

Όμως εγώ δεν ξέρω, αλλά πιστεύω πως ήμουνα πολύ γενναίος και λογικός. Δεν ήμουνα;

Ρενέ Γκοσινί — Ζαν Ζακ Σανπέ, *Οι διακοπές του μικρού Νικόλα*, εκδ. Σύγχρονοι Ορίζοντες, Αθήνα, 2000 (δισκευή)

Ενότητα 11

Συγγενικές σχέσεις

1. Γιατί οι γονείς του μικρού Νικόλα δυσκολεύονται να του πουν πως θα πάει στην κατασκήνωση; Πώς φαίνεται αυτό μέσα στο κείμενο;

2. Οι γονείς του μικρού Νικόλα τον αντιμετωπίζουν άλλοτε σαν μικρό κι άλλοτε σαν μεγάλο. Γιατί νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό;

Ας δούμε με πόσους τρόπους μπορούν να συνδέονται οι προτάσεις.

- Πήγα λοιπόν στον κήπο και περίμενα τον μπαμπά.

Η φράση αποτελείται από δυο όμοιες προτάσεις (είναι και οι δυο ανεξάρτητες). Η σύνδεση αυτή ονομάζεται **παρτακτική σύνδεση**, διότι δύο όμοιες προτάσεις, ανεξάρτητες ή εξαρτημένες, «παράσσονται», δηλαδή βρίσκονται η μια δίπλα στην άλλη και συνδέονται μεταξύ τους με παρτακτικούς συνδέσμους.

Οι πιο χαρακτηριστικοί παρτακτικοί σύνδεσμοι είναι: *και, ή, είτε, ούτε, αλλά, όμως, μα.*

- *Ο μπαμπάς μου μου υποσχέθηκε ότι θα το συζητούσαμε.*

Η φράση αποτελείται από δυο ανόμοιες προτάσεις (μία ανεξάρτητη και μία εξαρτημένη). Η σύνδεση αυτή ονομάζεται **υποτακτική σύνδεση**, διότι μια εξαρτημένη πρόταση «υποτάσσεται», δηλαδή συμπληρώνει το περιεχόμενο μιας άλλης πρότασης, εξαρτημένης ή ανεξάρτητης, και συνδέεται μαζί της με υποτακτικούς συνδέσμους.

Με τους υποτακτικούς συνδέσμους ξεκινούν εξαρτημένες προτάσεις:

- Αιτιολογικές (*γιατί, επειδή, αφού, διότι, μια και*)
- Τελικές (*να, για να*)
- Αποτελεσματικές ή συμπερασματικές (*ώστε, που*)
- Υποθετικές (*αν*)
- Εναντιωματικές - παραχωρητικές (*αν και, ενώ, μολονότι, παρ' όλο που*)
- Χρονικές (*όταν, καθώς, μόλις, πριν, αφού, προτού, ώσπου, όποτε, άμα*)
- Προτάσεις που συμπληρώνουν το ρήμα και έχουν ρόλο αντικειμένου (*να, ότι, πως*)

- *Η μαμά μου με κοίταξε, έκανε μια περίεργη γκριμάτσα, μ' αγκάλιασε, με φίλησε στο κεφάλι.*

Η φράση αποτελείται από όμοιες προτάσεις που μπαίνουν η μια δίπλα στην άλλη χωρίς σύνδεσμο, μόνο με κόμματα. Αυτή η σύνταξη ονομάζεται "ασύνδετο σχήμα".

- Δημιουργήστε (α) ένα ημερήσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και (β) ένα εβδομαδιαίο πρόγραμμα ισορροπημένης διατροφής που θα ήταν ιδανικά για μια παιδική κατασκήνωση.
- Στις παρακάτω προτάσεις υπογραμμίζω την ανεξάρτητη πρόταση, κυκλώνω τους συνδέσμους και *γράφω* το είδος της εξαρτημένης πρότασης:

<u>Αφού</u> ήσουν αδιάβαστος, <u>ήταν λογικό να αποτύχεις στο τεστ.</u>	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ
Όταν διαβάσεις, τηλεφώνησέ μου.	
Θα προλάβεις το καράβι, αν κινηθείς πιο γρήγορα.	
Θα έρθω, αν και με έχεις στενοχωρήσει.	
Καθώς περνούσε, άκουσε ένα θόρυβο.	
Αγόρασε πολλά, για να μην τρέχει συνέχεια στα μαγαζιά.	
Όποτε έρθεις, φώναξε.	
Μου τηλεφώνησες, αφού με είδες στο δρόμο.	
Άμα δεν προσέχεις, θα κτυπάς συνέχεια.	
Ο Γιώργος ξέχασε να πάει, μολονότι τον υπενθύμισα τρεις φορές.	
Έφαγε λίγο, ώστε μπορεί να κάνει μπάνιο.	

- Δημιουργώ προτάσεις και φτιάχνω ένα **ασύνδετο σχήμα** με τις πιο κάτω λέξεις:

Διαβάζω, γράφω, ζωγραφίζω, παίζω

.....

Μύκονος, Σαντορίνη, Κρήτη, Πάρος, Νάξος

.....

- Γράφω 5 δικές μου προτάσεις που συνδέονται **παρατακτικά**, χρησιμοποιώντας τους παρατακτικούς συνδέσμους (και, είτε, ούτε, μήτε, όμως, αλλά).
- Π.χ Ούτε έφαγε ούτε ήπια.
-
-
-
-
-